

Verslag concept

Commissie Natuur, Landbouw, Water & Milieu

Datum commissievergadering	:	31 oktober 2019
Commissievoorzitter	:	mw. W. Koning-Hoeve
Commissiegriffier	:	M. Admiraal
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 3223 / admiraalm@noord-holland.nl

Aanwezig:

	Commissievoorzitter	mw. W. Koning- Hoeve
	Commissiegriffier	dhr. M. Admiraal
5	Leden van de Commissie	GL M.T. Cardol, mw. A. Er, mw. R. Kocken
		VVD M. Bolkestein, B.G.P. de Wit
		FvD E.W.J. Jensen, G.H.J. Kohler, I.J.M. Mantel
		D66 mw. A.C. Kapitein, mw. A.J.C.E. Strens
10		PvdA mw. A.A.J. Jellema, Carton, G.L.J. Leerink
		CDA J. Bond, D.G. Heijnen
		PvdD mw. I. Kostic (PvdD), F.A.S. Zoon,
		PVV mw. I. Nanninga, N. Kaptheijns, R. van Tiggelen (duolid)
15		SP mw. R. Alberts- Oosterbaan, E.M.A. Smaling
		CU M.C.A. Klein, G.J. van den Heuvel
		50PLUS/PVDO P.R. Beving (duolid)
		DENK G.E.E. Everduim (DENK), mw. I. Vos (duolid)
	Fractie Baljeu	R.J. Baljeu
	Gedeputeerden	J. van der Hoek, mw. E.A.S. Rommel, , A. Tekin,
20	Notulist	Moneypenny / mw. D.J.A. de Rooij
	Afwezig met kennisgeving:	-

25 Agenda

1. Heropening vergadering
2. Mededelingen
3. Portefeuille Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Aanpak Problematiek Stikstof
- 30 3.a Natuur: Overeenkomst afsluiting "Verkenningjaar biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen NNN" (A-agenda commissie NLG 14 oktober 2019)
- 3.b Natuur: Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020-2024 (A-agenda commissie NLG 14 oktober 2019)
- 35 3.b.1 Inspraakreactie
- 3.b.2 Natuur: GS nota Erratum Programma Natuurontwikkeling 2020-2024 kaart 1 Beheertypenkaart (Toegevoegd aan dossier PNO 31 oktober cie NLG)

4. Rondvraag Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Aanpak Problematiek Stikstof
5. Portefeuille Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn
40 5.a Formule 1: discussienota
5.a.1 Formule 1: Wob-verzoek Formule 1 (Toegevoegd aan dossier F1 Cie NLG 31 oktober 2019)
5.a.2 Formule 1: Inspraakreactie Formule 1 Stichting Duinbehoud (Toegevoegd aan dossier F1 Cie NLG 31 oktober 2019)
45 5.a.3 Formule 1: Inspraakreactie Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN)Ijmuiden (Toegevoegd aan dossier F1 Cie NLG 31 oktober 2019)
5.a.4 Formule 1: Vergunning artikel 2.7, tweede lid Wet Natuurbescherming, Circuit Park Zandvoort
6. Rondvraag Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn
50 7. Sluiting

1. Heropening vergadering

- Deze vergadering is het vervolg van de commissievergadering NLG van 14 oktober 2019.
55
Voorafgaand aan deze vergadering vonden twee opeenvolgende technische briefings plaats:
van 17:30u tot 18:15u Technische briefing over de Formule 1;
van 18:20u tot 19:05 Technische briefing over aanpak problematiek stikstof.
60
Bij aanvang van de vergadering bieden agrarische ondernemers producten aan, als dank voor de goede ontvangst door de Provincie Noord-Holland, ook bij de demonstratie. Producten die overblijven willen zij graag aan de Voedselbank schenken.
De **voorzitter** heropent de vergadering om 19.24 uur en heet de toehoorders, sprekers, leden van het College en commissieleden welkom.
65

2. Mededelingen

- 70 Op donderdag 7 november vindt er een BOT overleg plaats over de Wadden. Commissieleden kunnen zich hiervoor aanmelden bij de commissieadviseur tot uiterlijk dinsdag 5 november.

3. Portefeuille Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Aanpak Problematiek Stikstof

75

3.a Natuur: Overeenkomst afsluiting "Verkenningjaar biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen NNN" (A-agenda commissie NLG 14 oktober 2019)

80

- De provincie werkt aan het realiseren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Binnen het NNN is een flink aantal percelen waarop nog agrarische productie plaatsvindt, soms met een subsidie voor agrarisch natuurbeheer. Op deze percelen is een verandering nodig om de natuur te realiseren. De overeenkomst "Verkenningjaar biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen binnen het Natuurnetwerk Nederland" wordt aangegaan met vier agrarische collectieven, LTO-Noord,*
85

Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland en is ter afsluiting van het verkenningsjaar en is de basis om in drie pilotgebieden aan de slag te gaan om het NNN af te maken.

90 *Eerste termijn.*

De heer **De Wit** (VVD) is blij dat diverse partijen, zoals natuurverenigingen, agrariërs en de Provincie elkaar hebben gevonden middels deze overeenkomsten en daarmee kunnen bijdragen aan de natuur in de gebieden. De VVD is wel nieuwsgierig naar de uiteindelijke effectiviteit van
95 deze samenwerking, in het bijzonder naar de nieuwe middelen die daarvoor worden ingezet, ontpachting en duurzaam agrarisch natuurbeheer.

Hoe leidt de inzet van deze middelen tot de gewenste doelen? De overeenkomst gaat niet over de beoordelingscriteria en succescriteria. Kunnen Gedeputeerde Staten toezeggen dat er zo snel mogelijk na inwerkingtreding een evaluatie richting Provinciale Staten komt in het kader
100 van de uitvoering van de samenwerking. Op welke doelen of beoordelingscriteria zal de samenwerking worden beoordeeld?

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt zich af hoe het verkenningsjaar is geweest. Zij kan zich voorstellen dat het moeizaam was.

105 Waarom zijn er 3 pilots? In de vorige periode is men een bepaalde weg ingeslagen, in het Coalitieakkoord bekrachtigd met 3000 hectaren natuur. Ze vraagt zich af of de bedrijven die meedoen een lot uit te loterij hebben gehaald of het zwaard van Damocles boven hun hoofd hebben hangen. Er hangt veel vanaf. Wat zijn de criteria? Die zijn diffuus, ze vraagt meer duidelijkheid aan Gedeputeerde Staten.

110 De heer **Zoon** (PvdD) vindt het mooi dat natuurdoelen voorop worden gesteld. Het zou eigenlijk geen pilot situatie moeten zijn, maar moeten gelden voor alle natuurgebieden. Dit is een specifiek gebied, in hoeverre kan deze pilot ook worden gebruikt in andere NNN gebieden? Er wordt veel gesproken over stikstof, is vee überhaupt wel mogelijk binnen natuurgebieden? In
115 hoeverre druist deze overeenkomst in tegen het beleid rondom de stikstof aanpak?

De heer **Mantel** (FvD) merkt op dat FvD was nog niet was vertegenwoordigd in dit huis toen in november 2017 de motie over NNN werd aangenomen. Deze motie is bij democratisch besluit aangenomen en dat respecteert FvD. Na bestudering heeft FvD een aantal eigenaardigheden
120 ontdekt.

FvD is groot bewonderaar van het Noord-Hollandse landschap en voorstander van natuurontwikkeling. Zij zet echter vraagtekens bij de maakbaarheid van natuur. De Provincie heeft haar best gedaan om met vele netwerken en partners tot een plan te komen. Het actief betrekken van beroepsgroepen bij beleidsvorming is cruciaal voor een goed functionerende
125 democratie. De heer Mantel citeert uit de voordracht, pagina 4: "Agrariërs wordt perspectief geboden, maar de basis zal steeds zijn, meegaan in de realisatie van NNN waardige natuurkwaliteit of, als dat niet haalbaar is of gewenst wordt, een traject gericht op het voortzetten van de bedrijfsvoering elders."

FvD heeft kennis genomen van de drie pilot gebieden en gelezen dat de Provincie zichzelf een instrumentarium heeft toebedeeld om de doelstellingen te behalen.
130

In dit instrumentarium staat, in de visie van FvD, een zorgelijk instrument. In de eindversie overeenkomst wordt op pagina 6 bij F gesproken over het onteigenen van bedrijven dan wel landerijen. Dat kan en mag volgens FvD niet gebeuren. Het onteigenen van privébezit van

- agrariërs is een stalinistische werkwijze waarmee FvD niet akkoord gaat.
- 135 Mevrouw **Strens** (D66) interrompeert en vraagt of het instrument van onteigening wel kan worden toegepast bij de realisatie van een weg.
- De heer **Mantel** (FvD) antwoordt dat als er honderd duizenden mensen gebruik van kunnen maken, het iets anders is dan een landgoed.
- 140 Mevrouw **Strens** (D66) merkt op dat het hier niet over een landgoed gaat, maar over een stuk natuur waar misschien wel honderd duizenden vogels gebruik van kunnen maken.
- 145 De heer **Mantel** (FvD) antwoordt dat het eraan ligt hoe groot het stuk grond is. Dat is in dit geval moeilijk te bepalen, aangezien het om pilot gebieden draait. In de zienswijze PNO leest FvD dat meerdere inwoners, bedrijven en stichtingen zich zorgen maken over dit instrument. Zij hebben gevraagd om buiten de NNN begrenzing te worden geplaatst. Zij zijn bang dat de Provincie hun privé eigendommen zal onteigenen.
- 150 Voorzien Gedeputeerde Staten dat er agrariërs zijn die niet willen meewerken en verplaatsen? Zijn Gedeputeerde Staten het met FvD eens dat onteigening een kwalijke zaak is en dat dit instrument uit de regio moet worden gehaald? Zo nee, waarom niet? Het uitgangspunt zal zijn meegaan in de realisatie. Vinden Gedeputeerde Staten dan dat er nog sprake is van vrijwilligheid en goed overleg?
- 155 Agrariërs kunnen een vergoeding krijgen die recht doet aan de grondprijs van de locatie van het bedrijf. Als dezelfde agrariër zijn bedrijf wil voortzetten op een andere locatie in de Provincie, waar een hogere prijs voor de grond wordt gerekend, zijn Gedeputeerde Staten dan bereid om de hogere grondprijs te compenseren? Zo nee, waarom niet?
- 160 De heer **Van den Heuvel** (CU) meldt dat CU blij is met deze overeenkomst. De evaluatie zou na drie jaar plaatsvinden. Kan er na een jaar een tussenevaluatie worden gedaan op onderdelen? Ingezette trajecten om NNN te verwerven buiten de pilot gebieden worden stilgezet. Hoe wordt daarmee omgegaan?
- 165 De heer **Bond** (CDA) meldt dat het CDA akkoord kan gaan met het stuk. Er moet nog wel het een en ander bij komen. Het CDA is blij dat wordt gezien dat de ambitie van 3000 hectare NNN niet zonder de boeren kan worden gehaald, als het gaat om agrarisch natuurbeheer. Anders wordt het een onbetaalbare en onhaalbare missie. Doen alle partijen die hun handtekening hebben gezet nu mee?
- 170 De heer **Cardol** (GL) vindt het ook een interessante regeling om de komende jaren aan het werk te gaan met het herstellen van biodiversiteit in de pilot gebieden. Het is goed om ervaring op te doen met nieuwe instrumenten. Over twee jaar moet het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) zijn ingevuld. Hoe wordt het tempo erin gehouden?
- 175 Wat gebeurt er als grondeigenaren in de gebieden niet willen meedoen? Kunnen zij niets doen als zij geen beroep doen op financiële ondersteuning (artikel 6 overeenkomst)? De contractperiode van 12 jaar lijkt GL goed. Wat gebeurt er daarna? Kan hier een bindende afspraak over worden gemaakt? Wat gebeurt er de komende jaren buiten deze drie pilot gebieden? Wordt er gewacht op de ervaringen in deze gebieden of wordt er aan de slag gegaan met herstel in andere gebieden
- 180 binnen en buiten NNN?

GL wil graag tussentijds worden geïnformeerd over de voortgang van de pilot.

185 De heer **Van Tiggelen** (PVV) merkt op dat een verkenning naar biodiversiteit al eerder is gedaan door onderzoekers van de Universiteit van Leiden. Het bleek dat er in een eeuw tijd 112 verschillende plantensoorten bij zijn gekomen.

Agrariërs staan onder grote druk, terwijl ze een gewaardeerd aandeel leveren aan de Noord-Hollandse economie, werkgelegenheid en voedselvoorziening. De PVV is van mening dat agrarische doelen voorop dienen te staan en kan niet instemmen met het voorliggend besluit.
190

Mevrouw **Strens** (D66) vraagt zich af of deze afspraken voldoende zekerheid en toekomstperspectief bieden voor ondernemers en agrariërs om de omschakeling te kunnen maken naar een bedrijf dat meer gericht is op de natuur.

195 Worden de NNN in deze gebieden geborgd? Kunnen de doelstellingen worden behaald met deze set afspraken?

De evaluatiecriteria worden later vastgesteld. D66 ziet hier graag al meer op dit moment vastgelegd, waarbij de natuurdoelstellingen helder terug moeten komen.

Beantwoording door Gedeputeerde **Rommel**:

200 Ze is blij met het enthousiasme van de commissieleden. Het verkenningsjaar is juist ook door de inbreng van de commissie uitgevoerd. Met de agrariër zelf aan tafel is gekeken hoe de natuurdoelstellingen konden worden behaald. Het mooie aan deze overeenkomst is dat alle partijen eraan meedoen. Er zijn drie pilot gebieden omdat er met drie beheerorganisaties wordt samengewerkt.

205 De vraag over een evaluatie op korte termijn wordt meegenomen naar betrokken partijen. Zij stellen de evaluatiedoelen vast.

Gedeputeerde **Rommel** neemt dit punt mee naar deze partijen en zal hier op korte termijn op terugkomen. De overeenkomst moet eerst zijn getekend.

210 De heer **De Wit** (VVD) interrumpeert en vraagt Gedeputeerde om toe te zeggen dat na het ondertekenen van de overeenkomst en het bepalen van de evaluatiedoelen Gedeputeerde Staten de commissie informeren over de evaluatie.

215 Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat de doelen snel zullen worden vastgesteld. Daarna wordt de commissie van de evaluatie op de hoogte gesteld.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) interrumpeert en vraagt om verduidelijking. De evaluatiecriteria moeten nog met de partijen worden vastgesteld. Er kunnen nuance verschillen zijn tussen de doelen van de participanten aan de pilots en van de Provincie. Hoe wordt frictie voorkomen?

220 Gedeputeerde **Rommel** begrijpt de zorg. Dit heeft te maken met loslaten. Dat is ook in het verkenningsjaar gebeurd. Het zijn hele verschillende partijen waarmee wel overeenstemming is bereikt. Hierin kunnen de doelen ook worden neergezet. Dit zal in overleg gebeuren en kan niet van het ene op het andere moment. Ze komt zo snel mogelijk met de evaluatiedoelen, maar
225 men moet eerst aan de slag.

Gedeputeerde **Rommel** vervolgt dat de instrumenten in gezamenlijkheid worden getest. De pilots vinden vooral plaats in gebieden met weidevogels. Hoe verhoudt stikstof zich tot NNN?

230

De heer **Zoon** (PvdD) geeft een toelichting op zijn vragen.

Meestal wordt een pilot gebruikt om iets verder uit te rollen in andere gebieden. In hoeverre is dat hier van toepassing?

235

Er wordt nog steeds veehouderij mogelijk gemaakt binnen natuurgebieden. Parallel hieraan loopt een discussie om binnen natuurgebieden de veestapel te verminderen of zelfs te halveren. Staan de pilots niet haaks op dit beleid?

240

Gedeputeerde **Rommel** vertelt dat ze bij de bijeenkomsten in het verkenningsjaar met boeren buiten dit gebied heeft gesproken die ook willen meedoen. Ze willen nu al zekerheid en niet wachten tot de pilots zijn afgerond. Gedeputeerde wil nu al in gesprek gaan met deze boeren. Als de pilots zijn afgerond, wil men wat is geleerd van de pilots meenemen naar andere gebieden.

245

Over stikstof kan ze niet precies zeggen hoe het wordt meenomen, maar natuurlijk wordt hiernaar gekeken.

250

De heer **Mantel** (FvD) interrumpeert en heeft een vraag over de begrenzing op de kaart.

Er wordt uitgegaan van meegaan. Stel, een veehouder in het gebied wil echt niet en loopt het risico om te worden onteigend. En een veehouder buiten het gebied met een even groot landgoed wil wel. Wat is daar dan mogelijk?

255

Gedeputeerde **Rommel** wil niet op de zaken vooruitlopen. Als er een boer is die wil ruilen met iemand anders, dan zal de Provincie kijken hoe daarbij kan worden geholpen. Het gaat om vrijwilligheid om er samen uit te komen. Er wordt met de boeren overlegd wat nodig is.

Wat betreft het onteigenen, er wordt eerst met elkaar in overleg gegaan. Bijvoorbeeld de boeren die kwamen protesteren bij het provinciehuis willen wel, maar er wordt niet met ze gepraat.

Gedeputeerde Staten zijn niet van mening dat onteigenen een kwalijke zaak is.

Hoe werkt het als een agrariër een hogere prijs kan krijgen voor hetzelfde stuk grond? Er wordt op een zorgvuldige manier met onteigening omgegaan. Wordt er een hogere prijs geboden, dan zal de Provincie kijken naar de marktconforme waarde. Op dat moment wordt gekeken wat de prijs is.

260

265

De heer **Mantel** (FvD) interrumpeert en licht zijn vraag toe. Stel, een melkveehouder gaat akkoord en accepteert de grondwaarde. Wil hij zijn bedrijf op een andere plek voortzetten, waar de grondprijs lager ligt, dan moet hij alsnog naar de bank voor een lening. Kan de Provincie dit compenseren?

270

Gedeputeerde **Rommel** kan geen algemeen antwoord geven op zulke specifieke vragen. Dat hangt van zoveel factoren af. Als er een concrete vraag ligt, dan kan daarnaar worden gekeken. Alle partijen hebben toegezegd dat ze meedoen.

Zodra het contract is getekend, wordt er met tempo aan de slag gegaan.

Gedeputeerde vindt het nog te vroeg om na te denken over 'wat als partijen niet meedoen?' of 'wat daarna?' Men gaat eerst aan de slag. Problemen kunnen worden opgelost als ze zich voordoen.

275

Buiten de pilot gebieden wordt nog steeds doorgegaan. Het verkenningsjaar heeft veel aandachtsgebieden naar voren gebracht.

Gedeputeerde Staten gaan ervan uit dat er met de instrumenten voldoende zekerheid is voor agrarische ondernemers. Dat zal per gebied en per agrariër verschillend zijn.

Is dit genoeg voor het borgen van NNN? Zekerheid bestaat nooit. Dit is juist ingezet omdat er veel goeds gebeurde in de gebieden. Men wil de natuurdoelstelling op een hoger plan zetten.

280

Tweede termijn:

Mevrouw **Jellema** (PvdA) verwijst naar een passage waarin staat dat voor agrariërs binnen het pilot gebied, maar buiten de NNN begrenzing er niets verandert. Hoe kan dat?

285

In de pachtcontracten staat 12 jaar. In de vorige statenperiode was er over pachtcontracten nogal wat te doen. Ze moesten kortdurend zijn, met variatie en ook jonge boeren zouden in toerbeurt de kans moeten krijgen. Hoe verhoudt zich de 12 jaar tot de provinciale doelen?

Mevrouw **Strens** (D66) heeft gehoord dat de doelen gezamenlijk worden bepaald en tegelijkertijd moet de NNN doelstelling worden gerealiseerd. De evaluatiecriteria moeten worden vastgesteld. Heeft zij het zo goed begrepen?

290

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat er binnen de pilot geen NNN gebieden zijn. Het pachtbeleid wordt nog geëvalueerd.

295

Wat mevrouw Strens aangeeft, is juist.

De **voorzitter** concludeert dat het stuk als hamerstuk door kan naar de Provinciale Staten vergadering van 11 november.

300

3.b Natuur: Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020–2024 (A-agenda commissie NLG 14 oktober 2019)

305 *Met het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020–2024, inclusief het Natuurbeheerplan 2020, brengen wij de grote samenhang tussen verwerving, inrichting en beheer van natuur beter én compacter tot uitdrukking, en geven we een samenhangend overzicht van de instrumenten die wij hiervoor inzetten.*

310 *Het PNO wordt jaarlijks geactualiseerd en ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorgelegd. Het ontwerp-Natuurbeheerplan 2020 heeft ter inzage gelegen in de periode van 30 mei 2019 tot en met 10 juli 2019.*

Eerste termijn.

315 De heer **Kohler** (FvD) noemt de boeren uit de Mijzer Polder (Stompetoren, Schermerhorn en Ursem) die horendol worden van de NNN plannen. De NNN ambities boven Landsmeer maken bovendien een metroverbinding naar Purmerend vrijwel onmogelijk. De heer Kohler vraagt zich af waar project LH26, natuurverbinding corridor Amsterdam–Hoorn, vandaan komt. Hier is 2 miljoen voor gereserveerd, maar in eerdere plannen niet te vinden.

320 Project NHN28, fietspad Wierdijk, waar ook 2 miljoen voor was gereserveerd, lijkt ineens verdwenen.

De programmabegroting ten opzichte van PNO van vorig jaar lijkt te zijn toegenomen van 196 naar 235 miljoen. De toename van bijna 20% ziet de heer Kohler graag toegelicht.

325 Denkend aan de commotie rondom het Waddenfonds, is de heer Kohler benieuwd naar het monitoring systeem van de Provincie. De heer Kohler heeft de twaalf beheerplannen doorgenomen en noemt een exemplarisch voorbeeld, het Noord-Hollands Duinreservaat. Sinds de invoering van Natura 2000 heeft hij dat gebied en de nabij gelegen Schoorlse Duinen door ingrepen achteruit zien gaan. Hij heeft ervoor gewaarschuwd, maar het is toch doorgegaan. Afgeplagde heide groeit bijvoorbeeld vol met vogelkers. En grote mierenhopen sterven uit door

330 het oprukken van de invasieve exoot, de Argentijnse mier. Het is een vuistdikke studie vol plaatjes en grafieken gecomponeerd voor het behoud van biodiversiteit. Hij vraagt zich af welke biodiversiteit? Hoeveel decennia of eeuwen moet men terug? Het natuurbeleid zit wat FvD betreft in een klemmend keurslijf van behoud van soorten en habitats. Natuur is gebaat bij een ruimere visie met meer dynamiek en beweging. Wat schiet de samenleving ermee op als het

335 hele raderwerk meteen wordt stilgezet bij een stikstofdepositie. Boeren zouden mogelijk met een extra stikstofmaatregel zich moeten kunnen blijven ontwikkelen en daarmee bijdragen aan een gezond en welvarend platteland.

Opmerkelijk is dat in het Natura 2000 Beheersplan het konijn in twee van de drie gevallen wordt opgevoerd als ultieme duinbeheerder. Er wordt geadviseerd om onderzoek te doen naar

340 het herstel van de populatie.

De heer **Zoon** (PvdD) interrumpeert en vraagt of de heer Kohler het ook jammer vindt dat er op konijnen mag worden gejaagd.

345 De heer **Kohler** antwoordt dat het hem niet bekend is dat er op de konijnen mag worden gejaagd. De meeste konijnen zijn uitgestorven door ziektes.

Het binnenlaten van invasieve exoten, zoals de vos, heeft het duinkonijn de nekslag gegeven. De vos is ook een bedreiging voor onder andere de hermelijn, de wezel en fazanten. Er ontstaat een soort monocultuur.

350 En nu is plotseling het stikstof schuldig, terwijl de uitstoot al 20 jaar daalt. Men moet tegen de hysterische stroom durven opzwemmen.

De biodiversiteit wordt niet verbeterd met de huidige voornemens. Gemeentebesturen treden op tegen het verzet van bomenkap. Waarom worden er niet meer schapen en konijnen in het duingebied losgelaten? Maak van het duingebied geen Oostvaardersplassen.

355 De heer Kohler heeft hiervoor twee voorstellen. Op 17 april 2014 is voor de duur van vijf jaar door Gedeputeerde Staten ontheffing verleend voor het opruimen van verblijfplaatsen van vossen. Er is gebleken dat deze maatregel werkt, er vestigen zich geen nieuwe vossen in het gebied. De heer Kohler verzoekt Gedeputeerde Staten om deze regeling met tenminste 5 jaar te verlengen en uit te breiden naar het Noord-Hollands Duinreservaat.

360 Verder stelt hij voor om in het volgende beheersplan herstel van de duinkonijn populatie prominent op te voeren.

De heer **Zoon** (PvdD) heeft een gemist gevoel bij PNO. Het hoofddoel is biodiversiteit, maar dat is de afgelopen decennia vooral pappen en nat houden geweest. Het beleid is gericht op
365 samenwerken, maar men heeft gezien dat dat niet werkt.

Het afmaken van NNN is een uitstekend doel. 3000 hectare erbij is mooi, maar nog niet genoeg. Dat zegt nog niets over het versterken van de biodiversiteit. De publicatie 'Biodiversiteit in Noord-Holland' waarnaar wordt verwezen, vermeldt naast stikstof als
370 boosdoener ook visvangst, wegenbouw en woningbouw. Maar er wordt in PNO niet aangestuurd op het aanpakken van die bronnen. Bijvoorbeeld waar open akker leefgebied overlap heeft met natuur, worden geen voorwaarden gesteld aan gifgebruik op de landbouwgronden.

PNO vermeldt wel de faunabeheereenheid subsidie. De jagers adviseren jacht op land, waardoor 166.000 dieren zijn gedood in 2018, ook in Natura 2000 gebieden. Daarbij is jacht op water niet meegeteld. Natuurlijke dynamiek wordt weinig toegepast. Dat zou beter kunnen.

375 Grondverwerving, waarbij de daling van de grond wordt meegenomen, vindt de heer Zoon een goed uitgangspunt. Wordt dit doorgezet naar de stikstofaanpak, dan kunnen er grotere slagen worden gemaakt met PNO.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) is blij met het realiseren van de extra 3000 hectare. De Huisduiner polder staat er prominent in, maar voor de studie zijn geen middelen begroot. Dit ziet zij graag toegelicht door Gedeputeerde.

In de memorie van beantwoording zijn veel zienswijzen ingediend. Veel zienswijzen die gaan over agrarische bestemming worden afgewezen. Hier spreekt zij haar zorg over uit. De
385 doelstelling van de Provincie en de belanghebbenden lijken mijlenver uit elkaar te liggen. Hoe kunnen die dichter bij elkaar worden gebracht?

In de gebieden Kortenhoef oost wordt, bij het opstellen van het inrichtingsplan, veel afgewezen of nog niet gehonoreerd. Gedeputeerde Staten schrijven: "De project leidende rentmeesters van de Provincie zullen met de belanghebbende grondeigenaren zoeken naar maatwerk oplossingen." De gesprekken zijn inmiddels gestart en men wordt daar persoonlijk over
390 benaderd. Uit Kortenhoef Oost komen veel vragen, opmerkingen en zienswijzen. Mevrouw Jellema vraagt zich af of hierover voldoende is gecommuniceerd.

De heer **Bond** (CDA) bevestigt dat er paniek is uitgebroken in Kortenhoef. Het gaat niet alleen om landbouwgrond, maar ook over het land van particulieren.

395 Er is nog veel onduidelijkheid over de uitvoering van de ambitie van 3000 hectare NNN. Een
onteigeningsprocedure duurt gemiddeld 3 jaar, dan is de regeerperiode van deze coalitie
voorbij. De heer Bond vraagt zich af of het verhaal van Gedeputeerde van zojuist over de
hogere prijs wel klopt. Het gaat ook om gronden die al heel lang in bezit zijn van particuliere
families. Hoe gaat Gedeputeerde daarmee om?

400

Mevrouw **Strens** (D66) vraagt zich ook af hoe de uitvoering gaat. D66 heeft hierover een
technische vraag gesteld. De ambities en doelstellingen zijn opgenomen in het PNO, maar er
wordt nog gewerkt aan een opzet hoe deze te realiseren. Het is geen gemakkelijke opgave, het
realiseren van NNN vraagt tijd, procestijd en gesprekken om dit zorgvuldig te doen. Hoe
405 kunnen gezamenlijk stappen worden gezet en hoe wordt deze ambitie in vier jaar
waargemaakt? Hoe worden Provinciale Staten daarbij betrokken?

De heer **Cardol** (GL) heeft een aantal vervolgvragen naar aanleiding van de beantwoording van
de technische vragen.

410 De beoogde subsidieregeling voor afwaardering van agrarische waarde naar natuurwaarde. Het
College heeft besloten om deze niet in te voeren, onder andere omdat deze onvoldoende
werkbaar zou zijn. Hij citeert "... omdat veel eigenaren de afwaardering te laag zouden vinden."
Is dat niet een extra argument voor een nieuwe en een betere subsidieregeling? De boeren
meekrijgen in de noodzakelijke transitie naar natuurinclusieve landbouw, gaat veel geld kosten.
415 Er komt een nieuwe subsidieregeling voor grondaankoop en afkoop van erfpacht. Is dat genoeg
om de ambities waar te maken?

Bij de huidige grondprijzen gaat het om 125 hectare per jaar. Kan Gedeputeerde uitleggen hoe
men van 125 hectare per jaar naar de beoogde 750 hectare per jaar komt? Is er een plan en zo
niet, op welke termijn kan men dit verwachten?

420 Er is geld voor natuurherstel en hopelijk komt daar geld bij van het Rijk uit de PAS middelen.
Zijn er al voldoende plannen om daarmee snel aan de slag te gaan?
Het aanplanten van bossen is een goed middel om CO₂ **op te slaan**. De minister heeft een
bosstrategie aangekondigd. GroenLinks en SP hebben onlangs in de Kamer een voorstel gedaan
voor een nationaal bomenplan. Maakt het College alvast plannen voor Noord-Holland?

425

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat de PVV van mening is dat het PNO 2020–2024 goede
punten bevat. Zij heeft echter grote bezwaren tegen de ambities inzake NNN. De ambities
kosten veel belastinggeld en de PVV ziet weinig meerwaarde in het aan elkaar koppelen van
natuurgebieden. De Provincie heeft te maken met een enorme woningnood. De landbouw is een
430 belangrijke economische sector en voedselproducent. Naar de mening van de PVV moet nog
meer op die taken worden ingezet en moeten geen gronden worden ingezet ten bate van NNN.
Ondanks goede elementen kan de PVV het PNO niet steunen.

De heer **De Wit** (VVD) denkt dat er niet aan valt te ontkomen om natuur en economie hand in
435 hand te laten gaan en niet tegenover elkaar moeten komen te staan. In het kader van
natuurbeheer is er een belangrijke rol weggelegd voor degenen die hun boterham verdienen in
of met die natuur.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) interrumpeert en vraagt of de heer De Wit pleit voor een groene
440 economie?

De heer **De Wit** (VVD) wil geen kleur verbinden aan de economie.

- De VVD gelooft in een goede samenwerking tussen de partijen die de enige sleutel hebben tot succesvol natuurbeheer. De samenwerking in het voorgaande agendapunt is een goede eerste
445 stap in die richting. In de uitwerking staat nog veel te gebeuren. De VVD zal dit nauwlettend volgen. Natuurbeheer moet in samenhang worden gezien met het ontwikkelen van de voedselvisie in het Coalitieakkoord. In de visie van de minister inzake kringlooplandbouw staat dat men natuur en landbouw weer met elkaar moet verbinden. Die opgave steunt de VVD, waarbij zij wijst op de bedrijfseconomische zekerheid die ondernemers mogen verwachten. In
450 een kringloop dient de portemonnee van de ondernemer geen open eindje te zijn. De VVD verwacht een samenhang tussen natuurbeheer en de voedselvisie en vraagt Gedeputeerde om een toezegging dat in het kader van het opstellen van de voedselvisie en het vormgeven van het natuurbeheer de samenhang wordt gevonden.
- 455 De heer **Zoon** (PvdD) interrumpeert en hoort dat de economie door moet gaan, in samenhang met de natuur. Geldt dat andersom ook? Moeten de ecologische doelen doorgaan, ook als dat ten koste kan gaan van de economie?
- De heer **De Wit** (VVD) sluit zich aan bij de visie van de minister, dat de balans tussen natuur en
460 landbouw beter moet worden gevonden dan nu op sommige plekken het geval is.
- De heer **Bond** (CDA) interrumpeert en vraagt of de heer De Wit bereid is om, samen met FvD en CDA, **de paragraaf over onteigening uit het amendement te halen**.
- 465 De heer **De Wit** (VVD) is het hier niet mee eens. Onteigening zal op sommige momenten nodig zijn voor de balans en om natuurdoelen te halen. Daarom moet deze optie worden open gelaten. De VVD wil altijd op basis van vrijwilligheid het gesprek aangaan en ziet onteigening als laatste redmiddel.
- 470 Beantwoording door Gedeputeerde **Rommel**:
De vragen van FvD over NHN 27 en 28 zal Gedeputeerde schriftelijk beantwoorden.
De toename in de programmabegroting heeft te maken met de 3000 hectare. Op de cijfermatige onderbouwing wordt nog terug gekomen omdat nog niet alles erin zit. De middelen zitten in PNH06, studiefase, de algemene paragraaf.
- 475 De onrust in Kortenhoef is Gedeputeerde ter ore gekomen. Zij is daar in overleg. De communicatie is niet goed gegaan.
Er zijn zorgen over de uitvoering van de 3000 hectare NNN. Het vergt gezamenlijk een extra inspanning. Dit heeft grote prioriteit bij het College. **Hierover komt binnenkort een brief richting Provinciale Staten.**
- 480 De vragen die GL heeft gesteld, worden meegenomen. Ook dit volgt in de uitwerking van de plannen die worden gepresenteerd. Het is nu nog te vroeg.
Met de bosstrategie is men nog niet concreet bezig. Het Bomenplan van het Rijk wordt nu opgezet. Wat de Provincie wel merkt, is dat er vragen zijn over bomenkap. Bedrijven vragen aan de Provincie of ze ergens bomen mogen planten. Hier wordt de komende tijd naar gekeken.
- 485 Noord-Holland is een klein gebied, het is lastig om plekken te vinden. In de uitvoering wordt hier wel aan gedacht en men komt er nog op terug.
De inzet is om aan de slag gaan met de natuur en het vitaal landelijk gebied.
- De heer **De Wit** (VVD) interrumpeert en noemt dat in het Coalitieakkoord staat dat de Provincie
490 aan de Voedselvisie gaat werken. Is er in de Voedselvisie ook aandacht voor dat dezelfde

mensen die in de uitvoering van voedsel werken, een nauwe relatie hebben met natuurbeheer?
Is natuurbeheer een onderdeel van de Voedselvisie?

495 **Gedeputeerde Rommel komt hierop terug.** De Voedselvisie is er nog niet en valt niet onder haar portefeuille.

Tweede termijn:

500 Mevrouw **Strens** (D66) vraagt of het mogelijk is om iets meer *smart* te zijn over de termijn van de plannen.

De heer **Cardol** (GL) heeft geen antwoord gekregen op zijn vervolgvraag over de subsidieregeling voor afwaardering van gronden.

505 De heer **Bond** (CDA) dankt Gedeputeerde voor de toezegging inzake de onrust bij Kortenhoef. Hij sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Strens, om welke termijn gaat het bij het uitvoeringsprogramma?

510 De heer **Kohler** (FvD) heeft nog geen antwoord gekregen op zijn vragen over het monitoringsysteem en het voornemen tot herstel van het duinkonijn.

Beantwoording door Gedeputeerde **Rommel**:

515 **De termijn voor het uitvoeringsprogramma is vóór het einde van dit jaar.**
Bij de hoogte van de afwaardering moet de Provincie marktconforme prijzen hanteren. Daar zit geen subsidiemogelijkheid bij.
In het kader van de Natura 2000 herstelmaatregelen hebben de konijnen de aandacht en er loopt een provinciaal onderzoek.
In PNO 2.1 onder 'vinger aan de pols' staat hoe de monitoring plaatsvindt. Er staan links bij om de monitoring te volgen.
520 De **voorzitter** concludeert dat dit advies als bespreekstuk doorgaat naar de Provinciale Staten vergadering van 11 november.

525 **5. Portefeuille Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn**

5.a Formule 1: discussienota

530 *Het lid Smaling (SP) heeft verzocht om dit agendapunt op de conceptagenda van de vergadering van 14 oktober te plaatsen en daarnaast heeft hij verzocht een technische briefing te organiseren. Deze is op 31 oktober gehouden.*

535 *Ook het lid Leerink (PvdA) heeft gevraagd om in de commissievergadering over dit dossier verder te spreken, naar aanleiding van de beantwoording van zijn schriftelijke vragen en de actualiteit in de Statenvergadering van 30 september.*

Eerste termijn:

- De heer **Smaling** (SP) vertelt dat het initiatief voor de Formule 1 komt van de heer Heerema, VVD Tweede Kamerlid. Het vorige College is aangestoken door de Formule 1 koorts, dit lijkt te zijn overgeslagen naar het huidige College. Toen was er nog geen stikstof arrest, nu wel. Volgens het standpunt van de SP, is er sprake van een stapeling van feiten om het misschien niet te doen. Is het gebied berekend op de organisatie van drie grote evenementen waarbij veel CO2 en stikstof worden uitgestoten en veel lawaai wordt veroorzaakt? Is dat een goed idee in een tijd waarin de bevolking met de energietransitie worden geconfronteerd, waarin boeren en de bouwsector protesteren en startende kopers tegen vertraging oplopen. Er is veel weerstand tegen het doorzetten van deze evenementen. Dat blijkt ook uit een EenVandaag panel waarbij 58% van de ondervraagden zegt dat als de stikstofnorm door het evenement wordt overschreden, zij dit een slecht idee vinden.
- De vergunning laat zien dat er tussen 2019 en 2021 **sprake is van 20% stikstofdepositie**. Dat is significant verstorend.
- Wat is er gemeten bij de passende beoordeling? De soorten, de rugstreeppadden en de zandhagedissen, lopen gevaar. Die dieren kun je niet zomaar verplaatsen, zo werken ecosystemen niet. Hoe komt men aan de conclusie dat dit niet verstorend zou zijn. Hetzelfde geldt voor de vogels, het is een cumulatie van geluid. We weten niet hoe dat doorwerkt op vogels.
- EenVandaag heeft een Wob verzoek ingediend, veel is niet toegekend. Waarom niet? Waarom is het mobiliteitsplan vertrouwelijk? Het Rijk heeft de middelen voor het Haarlemmer Zandvoortspoor naar voren gehaald. Dat was niet prioritair. Houdt de Provincie haar vinger op de portemonnee, zoals beloofd?
- Deze week heeft de zaak rondom de ADC toets gediend, waarin Gedeputeerde Staten de dwingende redenen van groot openbaar belang hebben ingezet. De rechter is hierin meegegaan. In het verslag staat "dat het circuit geschikt moet worden gemaakt voor het aangaan van concurrentie met buitenlandse circuits voor het houden van grote internationale race evenementen. Een autosport evenement waarvoor grote maatschappelijke belangstelling bestaat en waarmee Nederland op de kaart zal worden gezet als autosport land." Is dat wenselijk? Is dat een dwingende reden van groot openbaar belang? Het is een commercieel belang van een private onderneming.
- De heer **Carton** (PvdA) spreekt namens de heer Leerink. Voor wat betreft de Formule 1 staat de PvdA voor transparantie en zorgvuldig omgaan met procedures en controles. Bij een evenement als deze, met zoveel aandacht, betrokken mensen en belangen kunnen er geen onduidelijkheden bestaan. Om meer duidelijkheid te krijgen over de werkwijze van de Omgevingsdienst (OD) en de reikwijdte van de huidige vergunning, stelde de heer Leerink schriftelijke vragen. De beantwoording van deze vragen is samengevat in: Wij gaan hier niet over. Inmiddels is er meer informatie gekomen. Deze vergunning zit heel ingewikkeld in elkaar. Des te belangrijker is het dat de Provincie en andere betrokken partijen hier helder over blijven communiceren. De PvdA ziet graag dat betrokkenen in begrijpelijke taal duidelijk maken op welke basis en welke overwegingen bepaalde zaken wel of niet worden toegestaan. En op welke basis tegen welke geconstateerde feiten de ene keer wel en de andere keer niet wordt opgetreden. Als meerdere bewoners uit verschillende gemeenten op hetzelfde moment overlast ervaren van het circuit en zich melden bij de OD, dan kan het antwoord niet zijn dat zij als dienst niets hebben geconstateerd. Hoe serieus wordt de melding dan genomen? Dit doet af aan de geloofwaardigheid van de dienst en de overheid. De PvdA ziet graag dat bij belangrijke zaken als deze betrokkenen, gemeenten, diensten en Provincie gezamenlijk optrekken om de gevraagde duidelijkheid te geven.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) woont tegenover het circuit en heeft er één keer per jaar last van, bij het hardloopevenement. Inwoners van Zandvoort verwelkomen de Grand Prix.

590 De spooraanpassing is ook zonder de Formule 1 nodig. De MRA heeft de ambitie om 250.000 woningen te bouwen, 20% meer inwoners. Zandvoort is de enige badplaats in Nederland met een treinstation. De Formule 1 is de aanleiding om de spooraanpassing versneld te doen. Is het de heer Smaling bekend dat de DTM is vertrokken naar Assen? Het is de ambitie van de Dutch Grand Prix om de grootste Grand Prix te worden. In het vervoersplan staat een
605 fietsenplan, mensen worden gestimuleerd om zoveel mogelijk met de trein te reizen en met de auto kom je Zandvoort niet in, tenzij je inwoner bent.

De heer **Van den Heuvel** (CU) vindt dit een droevig dossier. De Provincie staat er niet best op. Alles lijkt te moeten wijken voor de doorgang van de Grand Prix. Dat wekt een beeld van een
600 ongeloofwaardige overheid. Als voorbeeld noemt de heer Van den Heuvel de kwestie over de vergunningen. Er worden werkzaamheden verricht zonder vergunningen, oftewel, de wet wordt overtreden. De Provincie gedooft en start een legalisatie-onderzoek. Bovendien, de eerste vergunning die wordt verleend en daar het stikstof inpassen, is voor de Formule 1. Wordt er ook gehandhaafd? Wat is de normale gang van zaken als dergelijke werkzaamheden willens en
605 wetens zonder vergunning worden gedaan. Zijn Gedeputeerde Staten het met de heer Van den Heuvel eens dat de Provincie er in deze gekleurd op staat? Hoe wordt het beeld in dit dossier hersteld? De heer Van den Heuvel hoopt niet door een sponsorbedrag over te maken. Kunnen Gedeputeerde Staten garanderen dat er geen stijging is van de feitelijke stikstof depositie? Wordt er door te rekenen met een theoretische maximale uitstoot een juridische truc
610 uitgehaald om eronder uit te komen? In dit geval is er sprake van de latente ruimte, bijvoorbeeld bij een boerenbedrijf.

Mevrouw **Kapitein** (D66) interrumpeert en vraagt waarop de heer Van den Heuvel de term 'juridische truc' baseert.

615 De heer **Van den Heuvel** (CU) geeft een voorbeeld. Een boer heeft een stal met 80 koeien, maar hij heeft een vergunning voor meer, dan mag hij niet de bestaande stal ombouwen. Dat is het probleem van de latente ruimte. Zandvoort had wel een vergunning, maar het circuit moet voor deze Grand Prix verbouwd worden. Dan wordt er gebruik gemaakt van de latente ruimte. We
620 weten niet of de feitelijke stikstof depositie toeneemt of niet. Kunnen Gedeputeerde Staten dit uitleggen aan de hand van het voorbeeld? Waarom is er bij het circuit geen sprake van gebruik van de latente ruimte en bij de boer wel?

Na het rapport van Remkes, is het doel dat de totale werkelijke stikstof uitstoot afneemt. Dat is bij de Formule 1 niet het geval. Kunnen Gedeputeerde Staten uitleggen op basis van welke
625 argumenten zij de agrarische en bouwsector de latente ruimte ontnemen en toekennen aan de Formule 1?

De heer **Bolkestein** (VVD) valt het op dat veel partijen zich lijken te keren tegen de Formule 1, terwijl ze zeggen dat deze moet doorgaan. Hij vraagt partijen, die het College aanvallen over
630 het verlenen van vergunningen, zich duidelijk uit te spreken dat zij tegen het houden van de Formule 1 zijn.

De heer **Van den Heuvel** (CU) interrumpeert en wil benadrukken dat hij niet heeft gezegd dat de Formule 1 door moet gaan.

635

De heer **Bolkestein** (VVD) vindt dat er veel naar de administratie en de regels wordt gekeken. De VVD vindt de Formule 1 een fantastisch feest en vindt het niet nodig om op zoek te gaan naar procedurele regels om het zo moeilijk mogelijk te maken.

640

De heer **Van den Heuvel** (CU) vindt dit niet een houding die bij de overheid past. Hij zou juist van de VVD verwachten dat men zich aan de regels moet houden. De VVD zegt, de Grand Prix moet er hoe dan ook komen, verdedigt de vergunningen en men hoeft niet naar de regels te kijken.

645

De heer **Bolkestein** (VVD) is er niet voor om de regels te overtreden. De VVD wil voorop stellen dat dit een fantastisch feest is. Er is weinig ruimte waar de Provincie bevoegd gezag is. Zij gaan niet op zoek naar redenen om het feest te verstoren.

650

Zandvoort is de aangewezen plaats hiervoor. Er ligt al een treinverbinding. In Zandvoort werd traditioneel de Formule 1 gehouden. Die locatie ligt het meest voor de hand. De VVD ziet graag een overheid die constructief meewerkt met vergunningsaanvragen zonder daarbij de regels te overtreden.

655

De heer **Smaling** (SP) interrompeert en merkt op dat, toen de Formule 1 daar werd gehouden, er nog geen natuurbeleid was zoals nu. Natuurbeleid is voor de VVD ondergeschikt aan een fun evenement. Hij wijst de heer Bolkestein erop dat in het EenVandaag panel 43% van de VVD kiezers het geen goed idee vond om de Formule 1 te laten doorgaan als de stikstof norm wordt overschreden. Weegt het fun evenement voor de VVD zwaarder dan het natuurbeleid?

660

De heer **Bolkestein** (VVD) antwoordt dat de laatste Formule 1 in 1985 is gehouden. De Vogelrichtlijn is uit 1979. De VVD vindt dat er een goede afweging moet worden gemaakt. De regels moeten worden gehandhaafd. Er is hier geen reden om aan te nemen dat dat hier niet gebeurt.

665

De organisatie van de Formule 1 zal overlast veroorzaken voor omwonenden. De heer Bolkestein woont aan één van de aanvoerwegen. Dat zal druk worden, maar ook als de zon schijnt, is het daar druk. De drukte hoort erbij. Er moet wel aandacht voor zijn. Sommige dieren zullen er last van hebben. Men moet het wel in proportie zien. Is dat een reden om het grote feest van de Formule 1 hiermee te verstoren?

670

Mevrouw **Kocken** (GL) had er moeite mee om alles helder te krijgen. De informatievoorziening vanuit Gedeputeerde Staten zou uitgebreider mogen zijn. Zouden Gedeputeerde Staten vanaf nu, in ieder geval op dit dossier, meer uitgebreide informatie kunnen verstrekken? Zodat Provinciale Staten van dezelfde feiten uitgaan. Ze heeft de indruk dat iedereen nu zijn eigen feiten heeft en dat vindt zij onwenselijk.

675

Het is belangrijk dat dit op een zorgvuldige manier gaat, met normale termijnen en de mogelijkheid tot inspraak. Mevrouw Kocken heeft de indruk dat dat nu niet gebeurt. Bijvoorbeeld door het verkorten van de termijn en het niet kiezen voor artikel 3.4, maar een ander artikel, waardoor de mogelijkheid tot inspraak wordt verkort. Dat is een keuze, maar dat zou alleen moeten gebeuren in situaties waarbij het niet zo hoog oploopt. In dit geval, waarbij het gaat om een onderwerp dat discussie oproept, zou zij dat niet doen. Waarom is die keuze zo gemaakt? De OD is verantwoordelijk. Hoe ligt de verhouding met de Provincie? Zijn Gedeputeerde Staten hiermee tevreden? Mevrouw Kocken vindt het op zijn minst ongelukkig.

680

Ze keek op van de rechterlijke uitspraak, het voorlopige oordeel van de voorzieningenrechter data het standpunt van de Provincie door de beugel kan. Wat mevrouw Kocken betreft is een sportief evenement van een andere orde dan het ophogen van een dijk of het aanleggen van een haven vanwege werkloosheid.

De heer **Bond** (CDA) interrumpeert en vraagt of mevrouw Kocken nu de rechterlijke uitspraak in twijfel trekt? Dat zou de heer Bond kwalijk vinden. Respecteert mevrouw Kocken de uitspraak van de rechter? Ze zou blij moeten zijn, als partij die onderdeel uitmaakt van dit College, dat de rechtszaak door de Provincie is gewonnen.

Mevrouw **Kocken** (GL) zegt dat men het inderdaad even moet doen met deze rechterlijke uitspraak totdat de bodemrechter het finale oordeel geeft en wellicht daarna de Raad van State. Mevrouw Kocken heeft haar twijfels over de stellingname van de Provincie. Ze vindt het bijzonder dat de Provincie dit soort evenementen verkiest boven de natuur.

De heer **Bond** (CDA) interrumpeert en vraagt of de Provincie haar werk goed heeft gedaan of niet?

Mevrouw **Kocken** (GL) zegt dat dat op dit moment nog de vraag is, de procedure loopt nog. Een voorlopige voorziening betekent dat er bezwaar wordt aangetekend en dat er, hangende het bezwaar, gevraagd wordt of er al nu niet moet worden ingegrepen. De voorzieningenrechter heeft gezegd dat dat niet zo is. Dat betekent niet dat daarmee alle twijfel weg is. Dat betekent dat er op dit moment niet hoeft te worden geschorst. Het oordeel over de discussie komt nog, er ligt nu een voorlopig oordeel. Wat kan er, behalve de Grand Prix, nog meer een reden zijn om de natuur opzij te schuiven?

De heer **Bolkestein** (VVD) interrumpeert en zegt dat dit College niet de natuur opzij heeft geschoven. Hij hoopt niet dat mevrouw Kocken gaat zeggen dat het College onzorgvuldig is geweest.

Mevrouw **Kocken** (GL) heeft net gezegd dat de Wet Natuurbescherming een strenge wet is, met weinig ruimte voor uitzonderingen. Wordt die ruimte vanuit de overheid ruim uitgelegd, dan verliest de wet zijn strengheid. Mevrouw Kocken vraagt zich af of dat wenselijk is. Dat betekent dat het belang van natuur in dit geval wordt achtergesteld aan een sportevenement. Mevrouw Kocken zou dit logischer vinden bij het ophogen van een dijk omdat anders woningen onder water komen te staan. Bij de Formule 1 vindt zij dit discutabel.

De heer **Bond** (CDA) interrumpeert en vraagt of mevrouw Kocken dan niet in de stoel van de rechter zit. De interpretatie van de wet is aan de rechter en deze heeft een uitspraak gedaan.

Mevrouw **Kocken** (GL) zegt nogmaals dat de Provincie aanvoert waarom een ontheffing kan worden verleend. Dat doet ze op basis van bepaalde, verdedigbare en overtuigende gronden. De rechter zal daar later iets van vinden. Er ligt nu een voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter, dat is geen bodemoordeel. Mevrouw Kocken heeft haar twijfels of het verstandig is dat de overheid dit zo doet. Zij had gehoopt dat deze vergunningen en ontheffingen op goede gronden zouden worden verleend. Zij denkt dat deze uitleg voor heel veel milieuschade zal zorgen.

730 Mevrouw **Kapitein** (D66) interrompeert en begrijpt dat mevrouw Kocken de Formule 1 als inbreuk op de natuur ziet.

Mevrouw **Kocken** (GL) vindt dit niet een inbreuk op de natuur. Er ligt een Natura 2000 gebied met een hoog beschermingsregime. Hier kan alleen inbreuk op worden gemaakt bij dwingende
735 redenen van groot maatschappelijk belang.

Mevrouw **Kapitein** (D66) interrompeert en zegt dat mevrouw Kocken het een inbreuk vindt. Er zal een aantal dagen worden geracet. Gaat het alleen over deze F1 races of heeft mevrouw Kocken problemen met het circuit in Zandvoort?

740 Mevrouw **Kocken** (GL) geeft aan dat ze problemen heeft met vergunningen en ontheffingen die op basis van die wet worden verleend en die worden gelegitimeerd door een argument dat zij niet passend vindt. Zij denkt dat de Formule 1 geen goed argument is om op basis van de Wet Natuurbescherming de natuur opzij te schuiven. Hiervoor is een vergunning of ontheffing voor
745 gevraagd. Het leefgebied van beschermde dieren verstoren kan alleen op bepaalde, heel beperkte gronden. Ze heeft gelezen in de uitspraak dat de Provincie heeft aangevoerd dat dat in dit geval kan omdat dit een evenement is met een dringende reden van groot maatschappelijk belang. Als hier in meerderheid wordt gevoeld dat een Grand Prix een groot maatschappelijk belang is, dan vindt zij dat goed om te weten, maar zij ziet dat anders.

750 De heer **Bond** (CDA) interrompeert en is sprakeloos.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) interrompeert en vraagt wat mevrouw Kocken vindt van het opzij schuiven van de natuur door andere bezoekers die op een zonnige dag met de auto naar
755 Zandvoort komen.

Mevrouw **Kocken** (GL) antwoordt dat hoe meer de vervuiling kan worden beperkt, hoe beter dat is. Maar dit staat los van de discussie van de Formule 1. Haar vraag is of het College daarop wil reflecteren. Ze is benieuwd of Gedeputeerde Staten het een wenselijk standpunt vinden, dat
760 vaker kan worden verwacht.

De heer **Bolkestein** (VVD) interrompeert en heeft het gevoel dat hij hier in een rechtszaal zit. De vergunning is al verleend, het is onder de rechter. De Natuurbeschermingswet is buitengewoon dwingend en niet voor meerdere uitleg vatbaar en toch begint mevrouw Kocken een debat over
765 de uitleg van de wet. De Staten gaan hier niet over.

Mevrouw **Kocken** (GL) antwoordt dat de Provinciale Staten erover gaan hoe het College wel of niet beleid maakt en handelingen verricht. Zij hoopt dat wij een overheid hebben die wij kunnen vertrouwen dat dit op de juiste gronden gebeurt. Wat mevrouw Kocken betreft is er nu een
770 aanleiding om daar een reflectie op te vragen. Ze zou niet weten waarom ze deze vraag niet kan stellen. Ze is heel benieuwd naar het oordeel van de rechter in de bodem. Ze hoopt dat het voor het College helder is wat zij wil weten. Namelijk, worden Provinciale Staten in de toekomst vaker geconfronteerd met dit argument, op grond waarvan deze procedure en ontheffing zijn gevolgd en verleend? Vinden Gedeputeerde Staten dat evenementen als groot maatschappelijk
775 belang kunnen worden gezien?

Volgens de heer **Zoon** (PvdD) wordt de Formule 1 een ongeluk in wording. De PvdD kijkt met verbazing naar hoe de Formule 1 soap zich voltrekt. Er wordt zonder vergunning gewerkt, zonder te handhaven. Waarom heeft de OD voor deze richting gekozen? Er wordt niet gekeken naar de natuurbescherming, maar er wordt gezocht naar maximale economische benutting van het circuit. De VVD heeft net een betoog gehouden over het hand in hand gaan en in balans zijn. Maar als het dan over de Formule 1 gaat, worden alle ballen op de Formule 1 gezet en de natuur opzij geschoven, waar dat nodig is.

De heer **Bolkestein** (VVD) interrumpeert en zegt dat hij niet heeft gezegd dat de natuur opzij moet worden geschoven. Er moeten afwegingen worden gemaakt.

De heer **Zoon** (PvdD) vervolgt dat er een afweging wordt gemaakt. Bij het onderwerp PNO zei de VVD dat het juist hand in hand moet gaan. Bij dit onderwerp is het vooral de ene hand. Bij de andere hand wordt gekeken hoe die maximaal kan worden ingetrokken en weg gehouden van de Formule 1.

De heer Zoon vindt het irritant dat er niet integraal wordt gekeken. Allerlei activiteiten zijn nog onbekend. Er moet nog een mobiliteitsplan komen, er gaan helicopters starten en landen, er wordt stikstof saldering gedaan zonder een natuurherstelplan. Is dat juridisch haalbaar? Er zal meer stikstof neerdalen in Natura 2000 gebieden, het wordt maximaal benut. De heer Zoon vindt dat Gedeputeerde Staten het elastiekje uitrekken. Er wordt maximaal gekeken hoe men kan meebewegen om de Formule 1 mogelijk te maken, zonder dat er wordt gekeken hoe de natuur maximaal kan worden hersteld. Het betrekken van het Natuurbeheerplan voor het Natura 2000 gebied ernaast wordt achterwege gelaten.

De heer **Bolkestein** (VVD) interrumpeert en vindt de term 'het elastiekje oprekken' een aantijging tegen het College. Dat kan de heer Zoon niet zomaar zeggen zonder aan te geven waar het College over de schreef gaat.

De heer **Zoon** (PvdD) had een andere houding van het College verwacht, dat de Provincie meer zou opkomen voor de natuurbescherming in het gebied dan voor Formule 1 races. Voor de Provincie is natuurbescherming één van de belangrijke taken en niet het mogelijk maken van de Formule 1.

De heer **Bond** (CDA) gaat, met hetgeen de heer Smaling suggereerde, terug naar het vorige College, waarbij de heer Bond verantwoordelijk Gedeputeerde was. De inzet van het College toen was, er wordt niets gedaan, er wordt niet gesteund met geld, er wordt eerst afgewacht of het lukt om de Formule 1 naar Nederland te halen. Hij is blij om te horen dat partijen die toen tegen waren, inmiddels wat zijn gedraaid door het Coalitieakkoord.

De heer **Zoon** (PvdD) interrumpeert en vraagt wat het CDA ervan vindt.

De heer **Bond** (CDA) wilde alleen aangeven hoe het toen was.

De heer **Smaling** (SP) interrumpeert en heeft niet gesuggereerd dat het College toen er veel geld aan heeft uitgegeven. Het vorige College heeft zich alleen positief uitgelaten over het evenement.

De heer **Bond** (CDA) antwoordt dat de uitspraak toen pas kwam.

825

Mevrouw **Kocken** (GL) interrompeert en hoort een verwijt dat ze gedraaid is.

De heer **Bond** (CDA) zegt dat hij hier juist blij mee is. Er is sprake van een voortschrijdend inzicht. Haar betoog over de rechterlijke uitspraak begrijpt de heer Bond nu wel. GL heeft een
830 Coalitieakkoord getekend waarin wordt gezegd dat men meewerkt aan het evenement.
Mevrouw Kocken had verwacht dat de rechter een uitspraak zou doen waardoor het evenement er niet zou komen en is nu verrast.

Mevrouw **Kocken** (GL) antwoordt dat de heer Bond in het Coalitieakkoord moet kijken wat erin
835 staat over de Formule 1. Er staat in dat er bijvoorbeeld in OV en fiets wordt geïnvesteerd, wat ook ten goede zal komen aan de Formule 1. Dat is een verdedigbaar standpunt, maar ze is kritisch op de Formule 1.

De heer **Bond** (CDA) zegt dat mevrouw Kocken de notulen van de vergadering uit de vorige
840 periode nogmaals moet lezen, wat daarin is gezegd over de Formule 1. Hij complimenteert haar met de draai.

De heer **Smaling** (SP) interrompeert en vraagt of de heer Bond het juist niet op prijs stelt dat
845 mevrouw Kocken zich enigszins onafhankelijk opstelt van het College en dat zo niet het verschil tussen de houding van het vorige College en dit College zichtbaar wordt. De heer Smaling vindt het juist te prijzen dat mevrouw Kocken vanuit de positie van GL haar opvatting verkondigt en niet één op één verkondigt wat de GL-leden van het College verkondigen. Waarom kan de heer Bond dat niet waarderen?

850 De heer **Bond** (CDA) heeft haar net gecompimenteerd. Hij heeft er alleen problemen mee hoe zij tegen de rechterlijke uitspraak aankijkt. De heer Bond vindt dat het College kan worden gecompimenteerd met de uitspraak van de rechter. Ook al is het voorlopige voorziening, het blijft een uitspraak van de rechter.
855 Het CDA vindt het belangrijk dat de gemeenteraad van Zandvoort een unaniem besluit heeft genomen. Waarom zouden de Staten de democratische gelederen in de bestuurslagen bekritisieren? Zij hebben hun eigen rol gepakt.

De heer **Van den Heuvel** (CU) interrompeert en vraagt of het CDA het niet brutaal vindt dat er werkzaamheden zijn verricht zonder vergunning. Waarom treedt de Provincie niet handhavend
860 op?

De heer **Bond** (CDA) wacht eerst het antwoord van het College af. Ook bedrijven moeten zich inderdaad aan de regels houden.
Ook vóór de komst van de Formule 1 was men al bezig met de bereikbaarheid van Zandvoort.
865 Dit evenement kan hieraan een enorme impuls geven, zoals het fietsenplan en meer bewegingen op het spoor. Wordt dit gezien als kans of bedreiging?
De vergunning lag er al voordat de Wet Natuurbescherming in werking trad. De vergunning is afgegeven binnen de kaders van die wetgeving. Daar heeft de Provincie een controlerende rol. De heer Van den Heuvel geeft het verkeerde voorbeeld over de boeren, daar is een stuk
870 afgepakt voordat de wet er is. Dat is geen goede vergelijking. Men moet zich houden aan de twaalf racedagen.

De heer **Van den Heuvel** (CU) interrumpeert en vraagt of het CDA zegt dat het circuit op geen enkele manier gebruik maakt van de latente ruimte.

875

De heer **Bond** (CDA) antwoordt dat het voorbeeld dat de heer Van den Heuvel noemt niet te vergelijken is met de vergunning van het circuit.

Het CDA geeft complimenten voor het naar binnen halen van het evenement. Veel provincies, of zelfs landen, zouden er veel geld voor over hebben om dit evenement naar binnen te halen. Een week lang mondiaal in de belangstelling staan, is goed voor het kusttoerisme en de werkgelegenheid.

880

De heer **Bond** wijst erop dat Formule 1 auto's hybride auto's zijn. Deze auto's zorgen ervoor dat er in 2030 elektrisch kan worden gereden. Deze Formule 1 races doen veel op het gebied van innovatie. Door de veiligheid van deze auto's zijn er wereldwijd veel minder verkeersdoden.

885

De vervuiling is bij Formule 1 minder dan bij Formule 2 of Formule 3.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) interrumpeert en meldt dat er sinds 1973 vijftientig jongemannen zijn gestorven op een circuit. Dat is een waste of life.

890

De heer **Bond** (CDA) zegt dat door het veiliger worden van de auto's er miljoenen minder doden zijn gevallen. Die 25 mensen hebben daar een bijdrage aan geleverd.

Mevrouw **Jellema** (CDA) geeft het voorbeeld van de anti-aanbak pan en PFAS.

895

De heer **Smaling** (SP) interrumpeert en noemt het EenVandaag panel. Het stikstof kwam er tussendoor. 70% van de CDA stemmers vindt het evenement een slecht idee als de stikstofnorm wordt overschreden.

De heer **Bond** (CDA) antwoordt dat de heer Smaling vooruit loopt op de feiten. De vraagstelling is suggestief. Dan krijg je ook het verkeerde antwoord.

900

De heer **Smaling** (SP) vindt dat de heer Bond van twee walletjes eet, hij behaagt de boeren en wil tegelijkertijd het evenement doorzetten. Zo bedrijft men geen politiek, men moet eerlijk zijn. Het CDA staat voor de boeren. Als 70% het geen goed idee vindt, dan moeten er keuzes worden gemaakt. De heer Bond laat de achterban vallen.

905

De heer **Bond** (CDA) vraagt of de heer Smaling met zekerheid kan aangeven dat dat zo is. Hij stelt iets wat nog moet worden uitgezocht. Waar haalt de heer Smaling vandaan dat de stikstof uitstoot groter wordt?

910

De heer **Smaling** (SP) is benieuwd hoe Gedeputeerde Staten naar hun eigen stuk kijken. De heer Smaling concludeert voorlopig dat tussen 2019 en 2021 de stikstof depositie omhoog gaat met 20% en dat is een significante verstoring.

915

De heer **Van den Heuvel** (CU) interrumpeert en vraagt of het feit dat het circuit moet worden aangepast volgens het CDA geen teken is dat er meer stikstof wordt uitgestoten? Zoals bij het voorbeeld met de boeren latente ruimte wordt ontnomen, wordt het bij het circuit juist toegekend.

920 De heer **Bond** (CDA) geeft aan dat deze discussie nog moet worden gevoerd. Er wordt verschillend gekeken naar wat men doet met de latente ruimte. De heer Bond hoort cijfers voorbij komen die hij nog niet kent.

De heer **Van den Heuvel** (CU) bedoelde dit ook, bij de boeren wordt de latente ruimte afgepakt, bij het circuit laat men het bij voorbaat staan.

De heer **Bond** (CDA) wil ook niet dat dat bij de boeren gebeurt.

Mevrouw **Kapitein** (D66) geeft aan dat D66 een genuanceerde mening heeft over de Formule 1. Zij vinden dat eventuele aanpassingen aan het circuit moeten voldoen aan de regels en vergunningen, net als ieder ander bedrijf. Zij gaan ervan uit dat dat ook zo is, hoe ingewikkeld het ook is. Zij begrijpen niet aan welke concrete vereisten de Formule 1 nu niet voldoet. D66 plaatst er vraagtekens bij of de bestaande vergunningen en regels voor het circuit nog wel passen bij deze tijd en bij de omgeving waarin het circuit ligt. Dat is een andere discussie voor een ander moment. De Formule 1 races passen binnen de bestaande regels en vergunningen. D66 ziet ook hoeveel mensen plezier hebben aan deze races en trots voelen. Het is uniek dat Nederland deze races mag houden. Het zal veel mensen trekken en Zandvoort positief op de kaart zetten. Vanuit het gebied van toerisme en recreatie is dit een belangrijk evenement. D66 waardeert de goede verbeteringen van de innovatieve oplossingen die komen uit deze Formule 1. Er zullen in de week van de races interessante activiteiten op het gebied van duurzaamheid en mobiliteit worden georganiseerd. Er komt nog een mobiliteitsplan, maar bezoekers worden gewezen op het belang van de fiets. Het merk Gazelle wordt bijvoorbeeld gebruikt om het evenement te promoten. Dat vindt D66 innovatief en creatief. Wat indruk heeft gemaakt, zijn de duurzaamheidseisen die aan F1 voertuigen worden gesteld. Als er geen Formule 1 races zijn, dan zijn er andere races en F1 is niet het meest vervuilende.

De heer **Smaling** (SP) interrumpeert en luistert met verbazing naar mevrouw Kapitein. D66 was dé milieu partij. En nu hoort hij een enthousiast verhaal over een zeer vervuilend evenement.

950 Mevrouw **Kapitein** (D66) heeft net uitgelegd dat Formule 1 races op het gebied van duurzaamheid veel minder schadelijk zijn dan andere races. Of het circuit op de juiste plek ligt, is een andere discussie. Binnen de huidige vergunningen en regels leiden F1 races tot meer innovatieve oplossingen dan andere races. Het is geen uitbreiding, maar wel een bijzondere race. Hier kan Nederland trots op zijn, juist op de innovaties en verbeteringen.

De heer **Van den Heuvel** (CU) vindt dit een vreemd argument. “De F1 is duurzaam, want er zijn veel vervuiler races.” De Formule 1 doet veel aan duurzaamheid, maar het feit dat er andere, meer vervuilende races zijn, is niet aan de orde in deze discussie.

960 Mevrouw **Kapitein** (D66) is het hiermee niet eens, want de F1 races komen in de plaats van andere races. Het is niet een extra race die erbij komt. D66 heeft er begrip voor dat het snel gaat. Na de beslissing was er één jaar de tijd. De F1 organisatie moet veel acties zorgvuldig doen, dus het is doorpakken, juist omdat dit zoveel mooie kansen biedt.

965

De heer **Everduim** (DENK) vindt het betoog van mevrouw Kapitein romantisch. Hij vindt het moeilijk om aan te horen. Er moet worden doorgepakt. Is het gebruikelijk om tijdens het wachten op vergunningen aan de slag te gaan met werkzaamheden? Doorpakken is prima,
970 maar wel binnen de kaders en regels van de wetgeving. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de regels die zijn opgesteld voor de natuur. Men mag enthousiast zijn, maar moet wel realistisch en geloofwaardig blijven.

Mevrouw **Kapitein** (D66) vindt dat de F1 races moeten voldoen aan de regels. Worden er fouten
975 gemaakt, dan gelden hier de reguliere procedures voor. Zij verwijst naar de vragen die zijn gesteld aan Gedeputeerde Staten.

De heer **Everduim** (DENK) is niet tegen het evenement. Als Provincie moet dat er goed uit zien en momenteel ziet dat er niet goed uit.

980

Beantwoording door Gedeputeerde **Van der Hoek**:

Gedeputeerde begint met de beschouwing “Moeten we dit eigenlijk wel doen in Noord-Holland?” Vóór de collegewissel heeft het College hier al een eerste reactie op gegeven. De suggestie wordt gewekt dat het College hierover zou gaan in zijn totaliteit. Dat is niet zo. Naar
985 buiten toe moet men niet die suggestie wekken. De Provincie gaat over delen van het doorgaan van de race. Er wordt hier niet besloten of de race doorgaat of niet. Het College verzet zich tegen de beeldvorming dat de race er koste wat het kost moet komen, ongeacht regels en termijnen. Dat is niet zo. Hij verwijst naar de verklaring destijds van collega Bond als gedeputeerde op het moment dat bekend werd dat de race er kwam. “We zien de Formule 1
990 race in Zandvoort als een uniek evenement dat kan bijdragen aan de internationale profilering van onze Provincie. Het levert vanzelfsprekend grote uitdagingen op, maar dat laat onverlet dat daar waar onze formele rol en verantwoordelijkheden aan de orde zijn, bijvoorbeeld bij wet- en regelgeving en provinciaal beleid, dat wij daarop zullen toetsen. Sponsoring is niet aan de orde, tenzij er op basis van een aanvraag een aanvraag wordt beoordeeld.”

995 De reactie van het College was een evenwichtige insteek. Aan de ene kant het economische belang en het plezier voor de inwoners, maar wel zorgvuldig en binnen de kaders. Van het Wob verzoek is een deel afgewezen. Het College kan niet precies achterhalen waarom. In het besluit staat wat de redenen zijn voor aflakken.

Het mobiliteitsplan is nog geheim omdat het onder constructie is. Het is niet gebruikelijk dat
1000 concepten met de commissies worden gedeeld. Men krijgt het op het moment dat het is vastgesteld. Provinciale Staten mogen er iets van vinden, maar het is niet aan Staten om er een besluit over te nemen. Het wordt vastgesteld in het College van de Gemeente Zandvoort.

GL heeft moeite met het helder krijgen om welke stukken het gaat. Waar gaat het over en waar
1005 zitten de afwegingen? Gedeputeerde zegt er alles aan te doen om dit vorm te geven. Hij verwijst naar een aparte pagina over de Formule 1 op de website van de Provincie. Daar worden vergunningen (met link naar OD) en nieuws geplaatst.

Hoe zit het met het verkorten van termijnen? Het circuit krijgt binnen korte tijd een vergunning, terwijl dat normaal langer duurt. Vergunningaanvragen worden behandeld binnen de daarvoor
in de Wet Natuurbescherming gestelde termijn. Binnen die termijn is de afhandeling afhankelijk
1010 van meerdere factoren. Een belangrijke factor is de compleetheid van de aanvraag. Een incomplete aanvraag kan niet meteen in behandeling worden genomen. De aanvraag van exploitatie circuitpark Zandvoort was vrijwel compleet, waardoor meteen kon worden overgegaan tot behandeling. Tijdens de behandeling zijn de nog noodzakelijke aanvullingen gevraagd en verstrekt. Een andere factor kan in voorkomende gevallen zijn de urgentie van de

- 1015 activiteit. Gezien het late tijdstip waarop bekend werd dat het aan het circuitpark werd toegewezen, is er sprake van urgentie. Er is een half jaar voorbereidingstijd. Aanvrager heeft gevraagd om een snelle behandeling van de aanvraag. Gelet op de diverse betrokken belangen van de aanvrager, de gemeente Zandvoort, het bedrijfsleven alsook de bescherming van de soorten en Natura 2000 gebieden, is er ingestemd met de gevraagde snelle behandeling, waar
- 1020 mogelijk en binnen de kaders. Dat gebeurt ook in andere voorkomende gevallen, bijvoorbeeld als een vergunning versneld nodig is voor een subsidieverlening, waarbij een partner dat vraagt. Als dat mogelijk is, wordt daaraan meegewerkt. Of bijvoorbeeld bij een evenement dat als is gepland. Waar mogelijk en waar nodig wordt zoveel mogelijk meegewerkt aan een snelle vergunningverlening. Men wil een faciliterende overheid zijn, daar waar het kan. Er wordt niet
- 1025 alleen voor het circuit een uitzondering gemaakt.
Er werd gesteld dat er wordt begonnen met de werkzaamheden zonder vergunning. Dat is niet het geval. Er wordt begonnen op basis van de vergunning die is ingediend, waarvan de vergunning voldoet aan de vereisten. Dan is het niet ongebruikelijk dat, vooruitlopend daarop, met de werkzaamheden wordt begonnen. Er wordt geanticipeerd op het feit dat de vergunning
- 1030 wordt verleend. Dat is geen ongeoorloofde manier van omgaan met een aanvraag.

De heer **Van den Heuvel** (CU) vraagt of hij hieruit kan opmaken dat als iemand een vergunningaanvraag doet, en de vergunning voldoet aan de voorwaarden, dan kan hij beginnen voordat de vergunning is verleend.

- 1035
Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat dat op zijn risico is.

Beantwoording door Gedeputeerde **Rommel**:

- Er zijn twee zaken die goed uit elkaar moeten worden gehouden. Er zijn *vergunningaanvragen*
- 1040 en *ontheffingsaanvragen*. Dat zijn twee verschillende zaken met verschillende definities. De vergunningsaanvragen zijn voor de gebiedsbescherming. De ontheffingsaanvragen voor de soortbescherming. Bij de gebiedsbescherming wordt er gekeken hoe om te gaan met de stikstof. Dat gebeurt met een ADC toets, hier is de dwingende reden van groot openbaar belang van toepassing. Bij de Formule 1 is de ADC toets niet van toepassing. Kan men intern salderen,
- 1045 dan komt men niet aan de ADC toets toe. Er lag een vergunning, daar zat geen latente ruimte in. In de tweede termijn hoort Gedeputeerde graag waar de 20% toename om ging. De vergunning is gebruikt bij het circuit voor de nieuwe activiteiten, inclusief de hele inrichting.

- De heer **Van den Heuvel** (CU) interrompeert en vraagt of de vergunning volledig werd gebruikt.
- 1050 De feitelijke stikstof depositie was maximaal aan wat de vergunning toestond, feitelijk uitgesloten.

- Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat er geen latente ruimte was. Daarin is ruimte gezocht, een deel van die ruimte wordt ingeleverd voor de nieuwe activiteiten. Dat is berekend en er is zelfs
- 1055 geconstateerd dat het leidt tot een verlaging van de stikstof ruimte.

De heer **Van den Heuvel** (CU) vraagt of de uitstoot is gemeten. Is ergens terug te vinden dat de feitelijke stikstof depositie de maximale benutte capaciteit is van de vergunning?

- 1060 Hierop komt Gedeputeerde Rommel terug omdat de OD de vergunning verleent.

De heer **Smaling** (SP) verwijst naar bladzijde 6 van de brief van de OD aan de aanvrager. **Daarin staat genoemd dat de stikstof energie afneemt.** Tussen 2019 en 2021 gaat het 800 kilo omhoog. Dat is een extra depositie als gevolg van deze activiteit.

1065

Gedeputeerde Rommel komt hier later op terug. Gedeputeerde Staten verlenen de vergunning niet, maar het OD.

Gedeputeerde gaat verder met de ontheffingsaanvragen voor de soortbescherming. De zandhagedis en rugstreeppad moeten worden beschermd. Er wordt gekeken of deze voldoende
1070 worden beschermd. Als dat zo is, dan is de volgende vraag. Is er iets anders waardoor de ontheffing niet kan worden afgegeven. Dat is een andere vorm wat gaat over de zorgvuldige afweging van de dwingende reden voor het grote belang ten aanzien van de soortbescherming. Dat is een andere vorm dan de dwingende reden bij de vergunning. Er wordt een zorgvuldige afweging gemaakt bij de ontheffing van de soortbescherming. Er wordt gekeken naar de
1075 soorten, de grootte van het gebied en de mate van bescherming.

De heer **Van den Heuvel** (CU) interrumpeert en vraagt of dit dezelfde ontheffing is als voor het aantasten van een aardkundig monument.

1080 Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat dat iets anders is. Dit gaat over de zandhagedis en de rugstreeppad.

Tegenover de soorten, de grootte van het gebied en de mate van bescherming staan het economische en het toeristische belang. Dit wordt bij de afweging meegenomen. Bij de ontheffing is er niet iets anders nodig wat nog moet worden beschermd en daarom kon het OD
1085 de ontheffing afgeven.

De heer **Smaling** (SP) interrumpeert en citeert uit het verslag van de voorzieningenrechter over de ontheffing. "Gezien de statuur van de Grand Prix en de grote maatschappelijke belangstelling daarvoor, is sprake van een dwingende reden van groot openbaar belang wat de
1090 verlening van de ontheffing rechtvaardigt.". Hij ziet hierin niet de rugstreeppad terug. Het houden van de Grand Prix is voor Nederland zo'n groot maatschappelijk belang dat dit instrument kan worden ingezet. De ADC toets wordt van stal gehaald om het punt te onderbouwen. De heer Smaling vraagt zich af of het wel terecht is om de ADC toets in dit geval te gebruiken. De heer Smaling vindt een commercieel belang van een privaat bedrijf geen
1095 dwingende reden van openbaar belang.

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat de ADC toets hier niet van toepassing is. Deze hoort bij de stikstof vergunningverlening. Het is een ontheffing van de soortbescherming en daarin het belang.

1100

Gedeputeerde **Tekin** reageert op de vraag van de heer Van den Heuvel.

Er zijn, vooruitlopend op de vergunningverlening, geen werkzaamheden gedaan. Wel vooruitlopend op de ontheffingen. Dat ging over het amfibiescherm, dat is inderdaad een monument. Dat is door de ene OD geconstateerd en het signaal is doorgegeven aan de andere
1105 OD. Er is een sommatiebrief geschreven. Inmiddels waren de werkzaamheden al verricht. Nu zit men in een traject wat nog zijn beslag zal krijgen. Het gaat om het afgraven van tien centimeter. Daar hebben ze geen toestemming voor gevraagd, dat hadden ze wel moeten doen. Het andere voorbeeld ging over de geluidswal. Dat had niets met een aardkundig monument te

1110 maken, de werkzaamheden werden in het circuit zelf verricht. Dat was niet het juiste voorbeeld. Het circuit is niet anders behandeld.

1115 Mevrouw **Kocken** (GL) interrumpeert en heeft net gevraagd naar de kwalificatie van de dwingende reden van groot maatschappelijk belang. De definitie is er in twee verschillende contexten, in de ADC toets en een andere context. Hanteert de Provincie deze niet in de context van de Wet Natuurbescherming?

1120 Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat de dwingende reden van maatschappelijk belang hoort bij de ADC toets. In de Wet Natuurbescherming staat het maatschappelijk belang van de soortbescherming. Dat is een andere definitie. In het kader van de soortbescherming is deze in de ontheffing meegenomen. In het kader van de vergunning is de ADC toets niet aan de orde gekomen. De begrippen hebben dezelfde toon, maar een andere betekenis.

1125 Mevrouw **Kocken** (GL) had nog een onderliggende vraag. Is volgens Gedeputeerde Staten de Grand Prix van groot maatschappelijk belang? In welke context zou dit kunnen worden aangevoerd? Was dit misschien niet zo'n goed idee van het OD of de advocaat die dit zo heeft uitgelegd?

1130 Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat het groot maatschappelijk belang waarop mevrouw Kocken doelt, hoort bij de eerste bepaling van de ADC toets. Vindt men dit zo'n groot maatschappelijk belang dat daarmee de compensatie, de ADC toets, moet worden toegepast? Bij de ontheffing van de soortbescherming staat voorop dat, als er soorten moeten worden beschermd, kunnen we dat dan doen? Hier is een methodiek voor. Daarna heeft de rechter de afweging gemaakt, net als het OD, wat er dan nog meer moet zijn om het af te wijzen. Het gaat om een spoed evenement met een groot economisch en toeristisch belang. Dat is de afweging
1135 geweest, een andere dan de ADC toets. De soortbescherming is toereikend genoeg om de ontheffing af te geven, om het belang te laten voorgaan.

Tweede termijn:

1140 De heer **Smaling** (SP) vindt dit laatste punt verwarrend. Vinden Gedeputeerde Staten dat er sprake is van een groot openbaar belang?
De Provincie heeft met veel te maken, de RES, de boeren, de bouwsector. Vinden Gedeputeerde Staten niet dat, gezien wat er allemaal op de Provincie afkomt, het onwenselijk is dat dit
1145 doorgaat.

De heer **Bolkestein** (VVD) krijgt het gevoel dat sommige mensen niet willen dat het volgens de regels is gegaan. Waarom is de heer Smaling niet tevreden met de antwoorden van het College? Is het illegaal plaatsen van paddenschermen hier het werkelijke probleem?

1150 De heer **Van den Heuvel** (CU) interrumpeert en neemt aanstoot aan de suggestie van de VVD alsof de rest wil dat de regels worden overtreden. Het zou de VVD sieren als zij ook hun controlerende functie zouden uitvoeren.

1155 De heer **Bolkestein** (VVD) vond de discussie in de eerste termijn goed, maar als het College een goed antwoord geeft, kan men dat ook zeggen.

1160 Mevrouw **Kocken** (GL) interrompeert en zegt dat GL dit niet doet omdat het over de Formule 1 gaat, maar omdat het over Natura 2000 gaat. Het gaat over en terrein met een groot beschermingsregime. Die moeten wij koesteren. Daar moeten niet gemakkelijk dingen door de vingers worden gezien.

1165 De heer **Zoon** (PvdD) zegt dat het wordt afgedaan als ingewikkeld onderwerp, maar eigenlijk is het heel simpel. In het bezwaarschrift van Stichting Duinbehoud is berekend dat er op dit moment 280 dagen wordt gereden op het circuit. In de vergunning staat dat er 28 dagen niet wordt gereden op het circuit. Dat is een toename van het aantal racedagen. Dan is het een raar verhaal dat er minder stikstof zou worden uitgestoten. Hij vraagt zich af wat Gedeputeerde Staten doen als blijkt dat dit door de rechter onderuit wordt gehaald omdat er gebruik is gemaakt van trucjes om stikstof berekeningen onder de streep goed te laten zijn, maar wat uiteindelijk slecht is voor de natuur.

1170 Mevrouw **Kapitein** (D66) vraagt aan de heer Zoon of hij zegt dat er meer wordt geracet.

1175 De heer **Zoon** (PvdD) antwoordt dat in de vergunning staat dat er uiteindelijk 28 dagen niet wordt geracet. $365 \text{ dagen} - 28 = 337$. Nu wordt er 280 dagen geracet.

1180 Mevrouw **Kocken** (GL) zit nog steeds vast in de verwarring in het uitleggen van hetzelfde begrip in verschillende contexten. Uit de uitspraak leidt zij af dat de Provincie zich op het standpunt heeft gesteld dat er sprake is van een groot maatschappelijk belang. In welke context heeft de Provincie dat aangevoerd?

1185 De heer **Carton** (PvdA) concludeert dat de procedures en controles complex zijn. Des te belangrijker is het om elke vorm van ruis en onduidelijkheid te voorkomen. Veel mensen zijn in het debat zoekende hoe het zit en nog niet alles is duidelijk. Hij vraagt Gedeputeerde Staten om hen en de betrokken organisaties hier, ook in het vervolg, goed in mee te nemen.

De heer **Bond** (CDA) dankt het College voor de beantwoording. Het CDA heeft het volste vertrouwen dat dit College volgens de wet haar werk doet.

1190 Beantwoording door Gedeputeerde **Van der Hoek**:
Volgens hem is het College duidelijk geweest. Er is goed verwezen naar de evenwichtigheid, aan de ene kant het belang van het evenement, aan de andere kant dat er niet wordt getornd aan de regelgeving. Als de regels worden overtreden, dan pakt de Provincie dat aan via de OD's. Er wordt niets door de vingers gezien. Wat onder de rechter is, is onder de rechter, de uitspraak wordt afgewacht.

1195 Gedeputeerde **Rommel**:

De vraag van de heer Smaling over de 20% wordt via de Griffie naar de commissieleden gestuurd.

1200 Voor ontheffing van de soortbescherming worden maatregelen getroffen zodat de soorten niet kunnen worden verstoord of gedood. Als dat voldoende is, zijn er dan nog andere redenen van groot maatschappelijk belang om de ontheffing wel of niet af te geven? Het gaat om een groot internationaal sportevenement met economische en toeristische belangen. Er staan geen belangen tegenover om de ontheffing niet af te geven. Daarom wordt deze ontheffing afgegeven.

1205

De heer **Smaling** (SP) zegt dat de redenen om dit instrument in te zetten, normaal gesproken niet voor dit soort zaken wordt ingezet. Dat kan bijvoorbeeld gaan om grote mate van werkloosheid en terrorismebestrijding. Dat is een dwingende reden van groot openbaar belang.

1210

Gedeputeerde **Rommel** zegt nogmaals dat dit niet de ADC toets is. Door de rechter zijn deze belangen aangedragen en geaccordeerd. ADC toets hoort bij de vergunning. Bij de ontheffing soortbescherming en maatschappelijk belang. Dat is iets anders.

De heer **Smaling** (SP) zou dit graag op papier willen krijgen.

1215

Gedeputeerde **Rommel** zegt toe dat de schriftelijke reactie via de Griffie aan de commissieleden wordt gestuurd.

1220

4. Rondvraag Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Aanpak Problematiek Stikstof

Mevrouw **Kostic** (PvdD) heeft zeven vragen, die waren aangemeld. Ze worden schriftelijk beantwoord vóór de komende Statenvergadering.

1225

De heer **Bond** (CDA) heeft een procesvraag over het IPO overleg en het stikstof beleid. Zijn er verschillen tussen het landelijk beleid en de extra regels van de Provincie?
Komt de uitslag van het IPO overleg op tijd voor de behandeling van het onderwerp in dit huis?
Een aantal provincies heeft de maatregelen ingetrokken.

1230

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat er verschil is tussen het landelijk beleid en die van de Provincie. Men is hierover in overleg. Er zijn ook vragen gesteld aan de Landsadvocaat. Vóór 1 december moeten het Rijk en de twaalf provincies eruit zijn. Dan komt het hele pakket naar Provinciale Staten.

1235

6. Rondvraag Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn

Er zijn geen rondvragen.

1240

Gedeputeerde **Tekin** heeft een mededeling over het AEB. Afgelopen maandag is lijn 5 opgestart. Er zijn 6 lijnen, 4 zijn uitgezet, 2 waren een aantal weken geleden gestart en nu is dan lijn 5 gestart. Morgen gaat lijn 6 in bedrijf. Aanstaaende weekend gaan de turbines aan. Waarbij het AEB vanaf maandag weer 100% gaat draaien. Het AEB blijft onder verscherpt toezicht staan. Men hoopt vanaf maandag het **slib** te kunnen verwerken.

1245

7. Sluiting

De **voorzitter** dankt alle aanwezigen voor hun bijdrage en sluit de vergadering om 22.49 uur.